

Člověk - odkud přichází a kam směřuje

Rudolf Hauschka

Předchozí výklad ukazuje vznik vesmíru ve čtyřech rytmických stupních. Je nanejvýš zajímavé vidět, jak se podle popisu Rudolfa Steinera před každým novým stupněm objevuje opakování předcházejících stupňů. U slunečního stupně dochází ke krátkému opakování stupně Saturnu; u měsíčního stupně k opakování stupně Saturnu a Slunce; u zemského stupně k opakování tří předchozích, Saturnu, Slunce a Měsíce. V tom se v praobrazné podobě projevuje přírodní zákon, který v naší době znovu koncipoval Haeckel a který je nazýván základním biogenetickým zákonem. Tento zákon říká, že v každém vývoji se opakují předcházející vývojové stupně; zvláště v embryologii tento zákon přinesl významný pokrok v poznání vývoje živých tvorů. Bohužel ho Darwin mylně zneužil k tomu, aby z něho odvodil původ člověka z opic a zatemnil jeho božský původ.

Opakování světově vývojových skutečností předcházejících stadiu Země je v biblické *Genesi* jen naznačeno. Vývoj vlastní Země začíná teprve příběhem vyhnání z ráje. - Proč museli Adam a Eva sestoupit do světa hmoty? - To je záhada, která se může v maximální hloubi dotknout snad každého člověka. Proč bohové připustili luciferské pokušení?

Vývoj jednotlivého člověka od narození k smrti se v hlavních rysech podobá vývoji lidstva od jeho narození v ráji až k dosažení cíle na konci pozemského vývoje. Mohli bychom použít toto přirovnání: Dítě, které se neustále drží za sukni maminky a není podněcováno k samostatnému jednání, se sotva stane člověkem zdatně stojícím v životě. Člověk patří ven do světa, aby ve *svobodě* našel a naplnil svůj osud. Ani lidstvo - předurčené ke svobodě - si tak nelze natrvalo představit pod přímým vedením bohů. Skrze omyly, utrpení a bolesti se člověk pozvolna stává tím, co je mu pro budoucnost uloženo prozřetelností bohů. Božská idea člověka -

obraz entelechie, ježž měli při stvoření trůnové - bude moci být naplněna teprve v dalším průběhu vývojových stupňů.

Vidíme tedy, jak člověk v prvním údobí Země - jestliže k tomu připočteme tři předchozí stupně, které jsou opakováním, pak je to čtvrté údobí - zápasí o svoji fyzickou podobu. Hovoří se o sedmi kořenových rasách, z nichž pátá - takzvaní Prasemité - si vytvořila fyzické tělo, které v sobě nese předpoklad pozdějšího duševního vývoje. V další historii lidstva, odehrávající se v sedmistupňových rytmech, je to obvykle pátý stupeň, který dosahuje jistého vrcholu, při němž je vytvořen nástroj pro další vývoj v následující větší epoše (viz obr. 2).

Co do místa se celý tento vývoj odehrával na kontinentu, který je dnes pokryt Atlantským oceánem a který se odpradávně označoval jako Atlantida.

Již dlouho před blížící se potopou neboli dobou ledovou byli Prasemité - zvaní též Indogermáni - zavedeni vznešenými zasvěcenci Slunce na východ. Uveďme zde jména Manu a Noe. Někteří badatelé považují tyto dva za totožné; autor se však domnívá, že Manu vedl stěhování přes sever Skandinávie a dnešní Rusko až do oblasti dnešní poušti Gobi, zatímco Noe vedl svůj lid vodní cestou do krajů, kde se dnes nachází hora Ararat v Přední Asii.

Vývojové údobí lidstva, které tedy nazýváme atlantským a kdy lidé získali lidskou podobu, se odehrává v sedmi stupních, jež nazýváme kořenovými rasami.

Podávají o tom zprávu takoví badatelé v oblasti prehistorie, jako jsou Arldt, Daqué nebo von Gleich.

Obrazem, který nám v dnešních dnech může připomenout onu dobu, je čtveřice orel, lev, býk a anděl; je to reminiscence z pradávných dob, která se objevuje také v řeckém období v podobě Sfingy jako bytosti s tělem býka, prackami lva, křídly orla a tváří člověka.¹

Není těžké zde rozeznat čtyři znamení zvěrokruhu: Vodnáře (anděl), Býka, Lva a Štíra (Orla). Znamení, které dnes nazývá-

¹ Viz též stať Ernsta Uehliho „Sfinga a Grál“, in: *Tajemství Grálu*, Fabula 2013, str. 184nn. (Pozn. vyd.) 34

VII

VI

V poatlantské údobí Země

IV atlantské údobí Země

III lemurské údobí Země (opakování
měsíčního vývoje)

II hyperborejské údobí Země (opakování slunečního vývoje)

I polární údobí Země

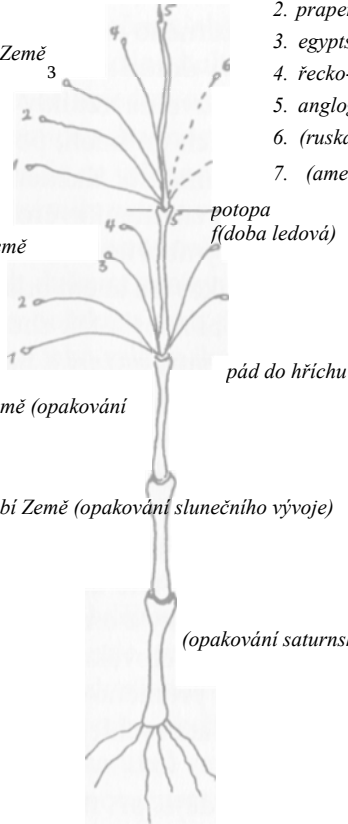
(opakování saturnského vývoje)

kulturní epochy

1. praíndická
2. praperská
3. egyptsko-chaldejská
4. řecko-latinská
5. anglogermánská
6. (ruská)
7. (americká)

kořenové rasy

1. Rmoahalové
2. Tlavatlové
3. Toltékové
4. Praturanové
5. Prasemité
6. Praakadové
7. Mongolové

OBRÁZEK 2:
Vývoj Země a lidstva.

me Štírem, bylo ještě před několika staletími Orlem; a můžeme v tom vnímat jistou tragiku, že myšlenkový vzlet Orla se dnes scvrkl do podoby Štíra - který je obrazem naší omezené poznávací schopnosti. Cítíme pád lidstva z dob velkolepého vědomí ducha do abstraktnosti našeho dnešního myšlení.

Když se člověk prochází vesnicemi a městy, téměř všude najde hostinec „U zlatého lva“, „U černého orla“, „U červeného býka“ nebo „U bílého anděla“. Tyto názvy dosud s oblibou nesou i lékárny.

Z těchto čtyř světových sil pozvolna vznikly lidské tvary. Jak vážně to lidé v dřívějších obdobích pojímali, pochopíme ze čtyř křesťanských evangelijních dokumentů. Každému z evangelistů bylo připisováno jedno z těchto znamení zvěrokruhu jako jeho inšpirátor. Matouš tak nese jako symbol anděla, Lukáš býka, Marek je rozohňován lvem a Jan myšlenkovým letem orla.

Země ještě v atlantském údobí nebyla tak zhutnělá jako dnes. Obrovské ostrovy, téměř kontinenty, mizely a na jiných místech se opět vynořovaly. Arldt kreslí mapy v různých obdobích, které nás dnes mohou naplňovat úžasem; budí v nás skoro dojem meteorologie, proměňování připomínajícího oblaka a probíhajícího i v hustších živlech.

I člověk samotný byl v této době ještě tvárnější a pohyblivější; neměl dosud kosti. Kosterní nálezy z této doby (neandrtálců či jak se tyto lidoopům podobné pozůstatky z oné doby nazývají) proto v žádném případě nepocházejí od člověka. Člověk ještě dlouho setrvává v tvárnosti a schopnosti proměňování svého dosud měkkého fyzického těla, zatímco zvířata rychleji ustrnula ve zpevnění své kostry.¹²

Můžeme zde sledovat stopy děje, při němž nástup Já působí prostřednictvím osobnostních sil do utváření člověka a vylučuje zvířecnost. Lidé se napřimují z horizontály do vertikály. Začínají tvořit hlásky a rozvíjet hlas a řeč a začínají také používat své smyslové orgány.

Všechny tyto schopnosti dosahují kulminace v šesté kořenové rase (Praakadové), jejíž potomci v období po potopě osídlují oblast

Středomoří, například Féničané a Kartáginci. Příslušníci sedmé kořenové rasy, Pramongolové, sice ještě dosahují dalšího pokroku ve vývoji, co do vývojové schopnosti však poněkud ztuhli, ztratili tvárnost, byli kompaktnější, uzavřenější a v jistém smyslu představovali doznívání atlantského vývoje.

Indogermáni jako vývojově nejschopnější kořenová rasa osídlili po potopě, jak již bylo řečeno, oblast dnešní pouště Gobi až po Tibet. Odsud je pak zakládána kultura poatlantského údobí. V této světové epoše už se nejedná o vytváření těla, ale mnohem spíše o vytváření duševních schopností.

Z kolébky národů ve velehorách vnitřní Asie sestupují kulturní vyslanci a jejich národy na území nazývané dnes Indií. Tady rozvíjejí svou kulturu, která je pro naše dnešní představy nepředstavitelně vyspělá. Jejich duševní projevy jsou takřka božské povahy. Cítí se být chráněni v božském lůnu. Fyzickou Zemi s jejími přírodními říšemi vnímají jako velkou iluzi, májá, které je třeba uniknout. To, co dnes nalézáme ve védách a v *Bhagavadgítě*, je jen slabým odleskem toho, co v podobě prapospvátného vědomí lidstva existovalo před sepsáním těchto dokumentů.

Další fází, která byla založena z centrální Asie, je perská kulturní epocha. Tady se ohlížíme za působením velkého zasvěcence Zarathuštry, který svůj národ vedl k probuzení zájmu o Zemi. Zarathuštra učí svůj lid obdělávat zemi - zemědělství. Pověst vypráví o zlaté dýce, kterou daruje králi a již má být orána země. Je to obraz božských slunečních sil, které člověk vědomě zprostředkovává Zemi - jako předtucha toho, co člověku v budoucnosti bude v ještě větší míře připadat jako úkol ve vesmíru. Staroperský dokument *Z. end Avesta* můžeme považovat za praučebnici zemědělství. Nicméně čím více sílil zájem o Zemi, tím více sláblo spojení s božským světem.

Další kulturní epocha, vzešlá z velehor vnitřní Asie, se setkává s kulturními impulzy jižního proudu předatlantského stěhování národů; proto se různé nuance této kulturní doby objevují v Egyptě a v Přední Asii, u Féničanů, Hebrejců, Sumerů, Chaldejců, Ba- 37 bylónanů a Asyřanů, kteří přes různé odstíny mají jedno společné: lidé svým vědomím stanuli na Zemi. Někdejší velkolepé pohlížení do božsky duchovního světa se ještě umenšilo a pěstují ho již jen jednotlivé kněžské osobnosti a králové v mystériích; lidé začínají

budovat v kameni to, co zří několik málo zasvěcenců. Nebeské míry jsou tím proměňovány v míry pozemské; zvláště Chaldejci, Egypťané a Babyloňané tvoří pozemské míry, které jsou zčásti platné dodnes.

Vývoji myšlení je věnována následující kulturní epocha. Řečtí filosofové jako Pýthagorás, Platón, Sókratés či Aristotelés mají sice ještě pevné kořeny v řeckých mystériích, v lidské duši však povolna probíhá proměna dřívějšího nahlížení do duchovního světa v pojmové myšlení, což je proces, který zahajuje právě Aristotelés. Celá tato epocha, sahající až ke konci středověku, slouží hlavně vývoji individuálních rozumových a citových sil jednotlivého člověka.

Pak začíná, jak již bylo popsáno v kapitole I, vývoj duše vědomé, která sice člověku dává zvláštní vědomí duše ve fyzickém těle, nezávisle na duchovním světě, zároveň však i možnost opět nalézt věčné duchovní zákony. Díky tomu může být nově založeno spojení svobodné individuality s duchovním světem.

Podíváme-li se na celé údobí poatlantského kulturního vývoje, nacházíme se dnes v páté kulturní epoše; po ní budou následovat ještě další dvě epochy.

Poatlantské světové údobí dospěje s tímto duševním vývojem ke svému konci a přejde v následující, šesté světové údobí, v němž už se nebude odehrávat vývoj těla jako v údobí atlantském, ani duše jako v údobí poatlantském, nýbrž vývoj ducha.

V těchto souvislostech se již mluvilo o tom, že ve vývoji atlantských ras představuje pátá kořenová rasa vývojový vrchol, kdy je takřkajíc tělo jako nástroj duše, se všemi vývojovými možnostmi pozdějšího poatlantského světového údobí, před blížící se katastrofou potopy světa (doby ledové) převedeno do vnitřní Asie.

Šestá a sedmá kořenová rasa představují odeznívání atlantského tělesného vývoje.

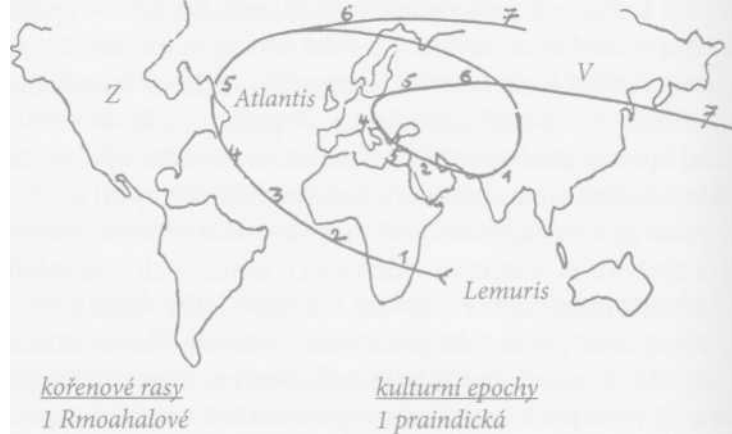
Z páté kořenové rasy začíná v poatlantském údobí vycházet vývoj duše, odehrávající se v po sobě jdoucích kulturních epochách staroindické, staroperské, egyptské a řecké až k naší dnešní páté kulturní epoše anglogermánské. Vypadá to, jako by tato pátá kulturní epocha představovala kulminaci duševního vývoje, načež v dalším, šestém světovém údobí bude pokračovat vývoj ducha.

Je překvapivé a zajímavé vidět, jak se v duši vědomé projevuje

zvláště aktivita Já. Zatímco v dřívějších kulturních epochách až do pozdnější řeckořímské doby lze vnímat božské vedení, musí se další vývoj nyní poprvé díť prostřednictvím člověka samotného. Zdá se, jako by od té chvíle bylo celé stvoření vedeno člověkem. Člověk již není jen tvorem, ale je povolán být spolutvůrcem. To však nemůže, upadne-li do abstraktnosti moderní přírodní vědy, ale jen tehdy, povýší-li své přírodovědecké poznatky a uvede je do sféry stvoření, jak jsme to v kapitolách I a II viděli u Keplera, Paracelsa, Goetha a dalších duchů.

Můžeme pozorovat, že vývoj se zpočátku ubírá vždy z východu na západ. To trvá do té doby, než je dosaženo vrcholu; pak se vývoj obrací a postupuje ze západu na východ. Budeme-li tuto skutečnost sledovat zeměpisně, ukáže se nám spirála táhnoucí se po celé planetě. Vidíme, že z opakování dřívějších planetárních stavů vystupuje první kořenová rasa Atlantidy v oblasti, která se dnes nachází zhruba mezi Afrikou a indickým souostrovím. Následuje druhá kořenová rasa, vyvíjející se v oblasti mezi dnešní Afrikou a Amerikou. Pak následují třetí, čtvrtá a pátá kořenová rasa, a pak se vývoj ras obrací na východ. Ovšem s pátou kořenovou rasou, která uniká potopě a odchází do Asie, začíná nové poatlantské světové údobí s indickou, perskou, egyptskou, řeckou a angloamerickou kulturní epochou, načež se vývoj opět obrací k východu (viz obr. 3).

Ukazuje se, že taková spirála se uskuteční za jeden platónský světový rok, trvající 25 920 roků. Z toho je také zřejmé, že na celém tomto vývoji se podílí i zvěrokruh. Náš současný kulturní vývoj duše vědomé probíhá pod znamením Ryb; řecko-římská epocha stála pod znamením Berana, předcházející egyptské období pod

OBRÁZEK 3:

Zeměpisný aspekt vývoje lidstva.

znamením Býka, předtím se rozvíjející perská kultura pod znamením Blíženců, zatímco před ní probíhající indická kulturní epocha se nesla ve znamení Raka. Po celou jednu kulturní epochu se teč jarní bod nachází v jednom znamení zvěrokruhu a za 25 920 let proputuje kolem celého zvěrokruhu.¹³

Celý tento kosmicky vedený vývoj si v sobě neseme v rytmu svého dechu a tepu. Zdravý člověk se nadechne osmnáctkrát: za minutu, za 24 hodin to je 25 920 nádechů, tentýž počet, kolu roků potřebuje Slunce, aby svým jarním bodem prošlo jednou celým zvěrokruhem. Přirozený věk člověka je 72 let, to je 25 920 dní. _ je to opět tentýž počet, který je třeba přiřadit Slunci ve světové v platónském roku.

Nedokládají snad tyto skutečnosti, že člověk je božského původu¹